

ارزیابی میزان عملکرد قانون بودجه سال ۱۴۰۴ در وزارت ورزش و جوانان (گزارش ۸ ماهه ابتدایی حوزه ورزش)

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل:

۲۱۲۰۴

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: ارزیابی میزان عملکرد قانون بودجه سال ۱۴۰۴ در وزارت ورزش و جوانان (گزارش ۸ ماهه ابتدایی حوزه ورزش)

نوع گزارش: طرح/لایحه ، نظارتی ، راهبردی ، پیش‌نویس قانونی

نام دفتر: مطالعات فرهنگ و آموزش {گروه ورزش، میراث فرهنگی و گردشگری}

تهیه و تدوین کننده: صادق رنجبر

مدیر مطالعه: سعید شفیعا

ناظر علمی: موسی بیات

ناظر علمی خارج از مرکز: سید عبدالحمید احمدی (دانشیار دانشگاه علم و فرهنگ - جهاد دانشگاهی)

اظهار نظر کنندگان داخل مرکز: محمدحسین قربانی (دانشیار پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی)، علی رضا

سبحانی (دفتر بخش عمومی)

اظهار نظر کننده خارج از مرکز: فریبا محمدی (دانشیار و رئیس پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی)

صفحه آرا: فاطمه ابوطالبی

واژه‌های کلیدی:

۱. قانون بودجه ۱۴۰۴

۲. وزارت ورزش و جوانان

۳. اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

تاریخ شروع مطالعه: ۱۴۰۴/۹/۱۵

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۱۰/۷

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۱	خلاصه مدیریتی
۳	۱. مقدمه
۳	۲. عملکرد اعتبارات هزینه‌ای وزارت ورزش و جوانان
۵	۳. عملکرد اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت ورزش و جوانان
۸	۴. وضعیت تحقق مجموع اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت ورزش و جوانان
۸	۵. ارزیابی احکام حوزه ورزش در قانون بودجه ۱۴۰۴
۹	۶. جمع‌بندی و پیشنهاد سیاستی
۱۰	منابع و مأخذ

فهرست جداول

۴	جدول ۱. اعتبارات هزینه‌ای وزارت ورزش و جوانان در هشت ماه اول سال ۱۴۰۴
۶	جدول ۲. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت ورزش و جوانان در هشت ماه اول سال ۱۴۰۴
۸	جدول ۳. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت ورزش و جوانان در هشت ماه اول سال ۱۴۰۴
۹	جدول ۴. وضعیت تحقق تبصره‌های مرتبط با وزارت ورزش و جوانان در قانون بودجه ۱۴۰۴

ارزیابی میزان عملکرد قانون بودجه سال ۱۴۰۴ در وزارت ورزش و جوانان (گزارش ۸ ماهه ابتدایی حوزه ورزش)

[Doi: 10.22034/report.mrc.2025.1404.33.10.21204](https://doi.org/10.22034/report.mrc.2025.1404.33.10.21204)

چکیده

این گزارش با تحلیل اعتبارات و احکام ورزشی^۱ قانون بودجه، عملکرد بودجه‌ای وزارت ورزش و جوانان را در هشت ماه اول سال ۱۴۰۴ ارزیابی می‌کند. یافته‌ها نشان می‌دهد علیرغم رشد ۴۷ درصدی اعتبارات مصوب هزینه‌ای و ۷۷ درصدی اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نسبت به سال ۱۴۰۳، اختلاف قابل توجهی بین اعتبارات مصوب و عملکرد آن‌ها وجود دارد. به طوری که تنها ۲۹٪ از کل اعتبارات مصوب تاکنون تخصیص یافته است. این رقم نشان می‌دهد دسترسی وزارتخانه به منابع مالی کمتر از یک سوم برنامه مصوب بوده است. نرخ تخصیص اعتبارات هزینه‌ای ۴۱٪ و اعتبارات سرمایه‌ای تنها ۱۸٪ است. نرخ تخصیص پایین اعتبارات سرمایه‌ای حاکی از آن است اگرچه برنامه یا "قصد" توسعه زیرساخت به صورت کمی در قانون افزایش یافته، اما ظرفیت مالی یا "امکان" اجرای آن به دلیل موانع تأمین مالی، بسیار محدود باقی مانده است.

نکته مهم عدم تخصیص کامل منابع کلیدی مانند سهم ۰/۲۷ درصدی از مالیات بر ارزش افزوده (برای ورزش همگانی و جوانان) و عوارض کالاهای آسیب‌رسان است که تحقق اعتبار آن‌ها به ترتیب ۲۷٪ و نزدیک به صفر (۰/۳۲ درصد) بوده و اهداف کلان "همگانی نمودن ورزش" را به شدت تحت تأثیر قرار داده است. در مقابل، اعتبارات مربوط به رویدادهای مشخص (مانند کمک به شرکت در بازی‌های آسیایی و کمک به فدراسیون کشتی) تخصیص کامل یا بالایی داشته‌اند که نشان از اولویت بالای دولت در حمایت هدفمند از رویدادهای ورزشی راهبردی و کسب دستاوردهای فرهنگی و بین‌المللی فوری دارد.

احکام قانون بودجه ۱۴۰۴ در حوزه ورزش، با وجود ایجاد ظرفیت‌های مالی پایدار و مشخص در متن قانون (مانند موضوع ارزش افزوده و موضوع عوارض کالاهای آسیب‌رسان به سلامت)، در عمل به دلیل نقص جدی در اجرا و نظارت، ناکارآمد بوده‌اند و روی هم رفته عملکرد آن‌ها حدود یک پنجم بوده است.

خلاصه مدیریتی

بیان/شرح مسئله

یکی از مهم‌ترین اهداف ارزیابی بودجه و احکام قانونی، اطمینان از تحقق منابع مالی به‌عنوان پیش‌شرط پیشرفت

۱. تمرکز این گزارش بر حوزه ورزش است بنابراین هیچ تحلیل از وضعیت اعتبارات جوانان ارائه نشده است.

دستگاه‌ها و همچنین جلوگیری از اختلال در مأموریت‌های دستگاه از طریق نظارت نظام‌مند بر انطباق اجرا با احکام قانونی است. این گزارش با هدف شفاف‌سازی و ارزیابی وضعیت موجود، به بررسی روند تخصیص و تحقق اعتبارات در وزارت ورزش و جوانان در هشت ماه ابتدایی سال جاری (پیش از ارائه لایحه بودجه سال ۱۴۰۵) می‌پردازد تا تصویری روشن از تخصیص منابع و انطباق آن با اولویت‌های حوزه ورزش ارائه دهد. همچنین، بررسی احکام بودجه‌ای به عنوان معیاری برای سنجش پایبندی عملی به تعهدات مالی و ارزیابی اثربخشی نظام نظارتی عمل می‌کند.

نقطه نظرات/یافته‌های کلیدی

- یافته‌های این ارزیابی نشان می‌دهد مجموع اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مصوب بخش ورزش در سال ۱۴۰۴ علیرغم رشد قابل توجه کمی (به ترتیب با رشد ۴۶/۸ درصد و ۷۷ درصد) نسبت به سال ۱۴۰۳، در هشت ماه اول سال تنها ۲۹ درصد محقق شده است. این رقم نشان می‌دهد علیرغم رشد بودجه، در هشت ماه ابتدایی سال دسترسی وزارتخانه به منابع مالی کمتر از یک‌سوم برنامه مصوب بوده است.

- عملکرد بودجه در اعتبارات هزینه‌ای ۴۱ درصد و در اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تنها ۱۸ درصد بوده است. - نرخ رشد ۷۷ درصدی اعتبارات مصوب تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نسبت به سال ۱۴۰۳، نشان می‌دهد که طرح‌ریزی و قصد برای توسعه زیرساخت‌ها وجود دارد و نرخ تخصیص پایین این اعتبارات حاکی از این است که قابلیت و بستر مالی یا امکان لازم برای عملیاتی‌سازی آن‌ها فراهم نیست.

- برخی ردیف‌های بودجه‌ای مانند حمایت از رویدادهای بین‌المللی یا کمک به برخی فدراسیون‌های خاص، از تخصیص کامل یا قابل توجهی برخوردار بوده‌اند که مؤید اولویت‌دهی دولت به حمایت متمرکز از رویدادهای ورزشی راهبردی و تحقق دستاوردهای فرهنگی و بین‌المللی در کوتاه‌مدت است.

- منابع مالی پایدار و بلندمدت تعیین‌شده در قانون، مانند سهم ۰/۲۷ درصدی از مالیات بر ارزش افزوده و عوارض کالاهای آسیب‌رسان به سلامت، به ترتیب با تحقق کمتر از یک‌سوم و نزدیک به صفر (۰/۳۲ درصد)، روی هم رفته عملکرد آن‌ها حدود یک پنجم بوده است. این ردیف‌ها که در احکام قانون بودجه آمده است فاقد سازوکارهای اجرایی و نظارتی لازم برای تضمین تحقق این منابع هستند.

پیشنهاد راهکار تقنینی، سیاستی یا نظارتی

- نظارت بر برنامه‌ریزی عملیاتی اعتبارات حوزه ورزش همگانی

در راستای اجرای حکم بند «پ» ماده (۱۳) قانون برنامه هفتم، که دستگاه‌های اجرایی دارای تکالیف برنامه‌ای را مکلف به ارائه «برنامه عملیاتی سالانه» (شامل اهداف کمی، شاخص‌های عملکرد، منابع لازم، نحوه تأمین مالی، طرح‌های توسعه‌ای مرتبط و گزارش عملکرد گذشته) به سازمان برنامه و بودجه کشور می‌کند، پیشنهاد می‌شود: کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی نظارت لازم را بر فرآیند تدوین و اجرای برنامه عملیاتی وزارت ورزش و جوانان - به‌ویژه در بخش‌های "ورزش همگانی" و "ورزش سلامت‌محور" که از منابع پایدار (مانند سهم مالیات بر ارزش افزوده) بهره می‌برند - اعمال نماید. این رویکرد، پایه نظارت دیوان محاسبات و تخصیص پرداخت سازمان برنامه و بودجه خواهد بود و تخصیص منابع را از تصمیمات سلیقه‌ای به سمت مدیریت مبتنی بر عملکرد سوق می‌دهد.

– نظارت بر تخصیص اعتبارات موضوع مالیات بر ارزش افزوده و موضوع عوارض کالاهای آسیب رسان به سلامت پیشنهاد می‌شود کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی نظارت لازم را بر عملکرد سهم وزارت ورزش و جوانان از منابع درآمدی پایدار موضوع احکام بودجه، شامل «سهم ۰/۲۷ درصدی از مالیات بر ارزش افزوده» و «سهم از عوارض کالاهای آسیب‌رسان به سلامت»، مبتنی بر گزارش سازمان برنامه و بودجه به صورت هر سه‌ماه یکبار در دستور کار قرار دهد.

۱. مقدمه

ورزش به عنوان حوزه‌ای تأثیرگذار بر سلامت، سرمایه انسانی و انسجام اجتماعی، همواره در اسناد بالادستی (اصل سوم قانون اساسی^۱) و [قانون اهداف و وظایف وزارت ورزش و جوانان مصوب \(۱۳۹۹\)](#) [۱] مورد تأکید قرار گرفته است. در این راستا، بودجه‌ریزی کارآمد و تحقق مالی برنامه‌ها، شرط ضروری برای دستیابی به اهدافی چون همگانی کردن ورزش، توسعه زیرساخت‌ها و ساماندهی حوزه ورزش محسوب می‌شود. ارزیابی عملکرد بودجه در میانه سال مالی، نه تنها امکان پایش میزان پیشرفت را فراهم می‌آورد، بلکه می‌تواند گلوگاه‌ها و چالش‌های احتمالی در مسیر تحقق اهداف را پیش از پایان سال شناسایی کند.

با توجه به جایگاه راهبردی این حوزه و حجم قابل توجه اعتبارات مصوب آن در قانون بودجه سال ۱۴۰۴، بررسی میزان تخصیص و تحقق اعتبارات تصویری روشن از کارآمدی شیوه‌های توزیع منابع مالی و میزان هم‌خوانی آن با سیاست‌های راهبردی و اولویت‌های تعیین‌شده در بخش ورزش کشور ارائه می‌دهد. این گزارش در پی آن است تا با تمرکز بر عملکرد هشت‌ماهه ابتدایی سال ۱۴۰۴ (پیش از تدوین لایحه بودجه سال آینده)، به تحلیل روند تخصیص اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بپردازد و نحوه عمل به تکالیف مقرر در قانون بودجه را مورد بررسی قرار دهد. روش این ارزیابی، تحلیل اسنادی و مطالعه داده‌های ثانویه رسمی شامل جداول اعتبارات مصوب، ابلاغی و آمارهای تخصیص است که با رویکردی توصیفی-تحلیلی ارائه می‌شود.

۲. عملکرد اعتبارات هزینه‌ای وزارت ورزش و جوانان

جدول زیر، وضعیت اعتبارات هزینه‌ای وزارت ورزش و جوانان را در هشت ماه اول سال ۱۴۰۴ به تفکیک ردیف‌های اصلی، اعتبار مصوب، ابلاغی و مبلغ تخصیص‌یافته نشان می‌دهد. این داده‌ها مبنای تحلیل عملکرد تخصیص بودجه و شناسایی اولویت‌های عملی تأمین مالی در بخش جاری ورزش کشور است. با توجه به این ارقام، نکات قابل تأملی در الگوی بودجه‌ریزی عملیاتی آشکار می‌شود.

۱. مطابق جز «۲» اصل سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران "آموزش و پرورش و تربیت بدنی رایگان برای همه در تمام سطوح، و تسهیل و تعمیم آموزش عالی" از تکالیف دولت است.

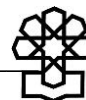
جدول ۱. اعتبارات هزینه‌ای وزارت ورزش و جوانان در هشت ماه اول سال ۱۴۰۴ (میلیون ریال) [۲].

ردیف	عنوان	اعتبار مصوب	اعتبار ابلاغی	تخصیص اعتبار	درصد تخصیص از ابلاغ
۱۲۸۵۰۰	وزارت ورزش و جوانان	۳۴,۸۰۰,۰۰۰	۳۳,۷۵۵,۹۹۹	۱۸,۸۷۵,۳۳۲	۵۶
	درآمد اختصاصی اجاره اماکن ورزشی	۸,۰۰۰,۰۰۰	۷,۷۶۰,۰۰۰	۳,۸۷۹,۴۲۳	۵۰
۷۲-۷۳۰۰۰۰	ردیفهای متفرقه جدول ۲-۷ بند ح تبصره ۶ موضوع ماده ۴۸ قانون الحاق (۲) (کالاهای آسیب رسان به سلامت)	۳,۰۰۰,۰۰۰	۲,۸۲۰,۰۰۰	۸,۹۷۳	۰/۳۲
۷۳۰۰۰۰-۵۳	اعتبارات موضوع ۰/۲۷ درصد از ۹ درصد تعرفه مالیات بر ارزش افزوده سهم ورزش سهم جوانان و اشتغال)	۳۱,۹۳۵,۵۰۰	۳۰,۰۱۹,۳۷۰	۸,۲۳۸,۸۶۴	۲۷
۷۵۰۰۰۰-۳۵	وزارت ورزش و جوانان - صندوق حمایت از قهرمانان و پیشکسوتان ورزش کشور	۲,۰۰۰,۰۰۰	۱,۸۸۰,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	۳۲
۷۵۰۰۰۰-۷۱	کمک به فدراسیون کشتی	۳,۹۰۰,۰۰۰	۳,۶۶۶,۰۰۰	۳,۶۶۶,۰۰۰	۱۰۰
۷۳۰۰۰۰-۵۵	کاهش مصرف دخانیات و پیشگیری و درمان بیماریهای ناشی از آن و توسعه اماکن ورزشی از محل عوارض و مالیات سیگار	۵,۷۵۰,۰۰۰	۵,۴۰۵,۰۰۰	۱,۴۴۷,۳۰۳	۲۷
۱۴۸ ۵۵۰۰۰۰	بند (ب) تبصره (۱۳) قانون بودجه ۱۴۰۳ - بند (ت) تبصره (۸) قانون ۱۴۰۴ جدول ۱۲ فدراسیونهای ورزشی	۸,۵۶۷,۰۰۰	۸,۳۴۲,۰۰۰	.	.
جدول ۹ ردیف ۸۱	کمک به فدراسیون ها	۵,۱۵۰,۰۰۰	۴,۵۵۹,۰۰۰	۲,۲۰۰,۰۰۰	۴۸
۷۵۰۰۰۰-۸۳	ورزش همگانی	۲,۰۰۰,۰۰۰	۱,۸۸۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۲۷
۷۵۰۰۰۰-۷۰	کمک به شرکت در بازی های آسیایی	۳,۰۰۰,۰۰۰	۲,۸۲۰,۰۰۰	۲,۴۰۰,۰۰۰	۸۵
جدول ۹ ردیف ۸۸	فدراسیون بین المللی زورخانه ای و کشتی پهلوانی	۱,۵۰۰,۰۰۰	۱,۴۱۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۳۵
	جمع اعتبارات هزینه ای	۱۰۹,۶۰۲,۵۰۰	۱۰۴,۳۱۷,۳۶۹	۴۲,۳۱۵,۸۹۵	۴۱

بر اساس داده‌های جدول ۱، اعتبارات مصوب هزینه‌ای وزارت ورزش و جوانان و ردیف‌های وابسته آن در سال ۱۴۰۴ معادل ۱۰,۹۶۰ میلیارد تومان است که نسبت به اعتبارات هزینه‌ای سال ۱۴۰۳ (۷,۴۶۴ میلیارد تومان) ۴۶/۸ درصد رشد داشته است [۳]. همچنین اعتبارات هزینه‌ای ابلاغی این وزارتخانه نسبت به مصوب، ۴/۸۲ درصد کاهش یافته است^۱ و تاکنون ۴,۲۳۱ میلیارد تومان از اعتبارات هزینه‌ای ابلاغ شده، تخصیص یافته که بیانگر تحقق ۴۱ درصدی این اعتبارات است.

در تحلیل ردیف‌ها نکته قابل توجه این است که برخی ردیف‌های بودجه‌ای مانند ردیف "کمک به فدراسیون کشتی" و

۱. این کاهش بر اساس قانون بوده است. مطابق «قانون استفاده متوازن از امکانات کشور و توزیع عادلانه و رفع تبعیض و ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه‌یافته و تحقق پیشرفت و عدالت» مصوب سال ۱۳۹۳، دولت مکلف است سالانه معادل سه درصد از بودجه عمومی کشور را بر مبنای شاخص‌های توسعه‌ی نظیر نرخ بیکاری، دسترسی به آب شرب، شاخص‌های آموزشی و سطح خدمات بهداشتی در میان استان‌ها توزیع نماید. بر این اساس، بخشی از اعتبارات مصوب سالانه به طور ویژه به ارتقای شرایط مناطق کمتر برخوردار و تحقق اهداف پیشرفت متوازن و عدالت‌محور اختصاص می‌یابد.

ردیف "کمک به شرکت در بازی های آسیایی"، تقریباً به طور کامل تأمین مالی شده‌اند. این رویکرد، نه تنها نشان‌دهنده اولویت بالا و حمایت هدفمند دولت از رویدادهای ورزشی استراتژیک و فوری است، بلکه مؤید دستیابی به دستاوردهای فرهنگی و ورزشی قابل توجه در عرصه‌های بین‌المللی است. چنین سرمایه‌گذاری مستقیمی، علاوه بر تقویت موقعیت ورزش کشور، به عنوان ابزاری مؤثر در ارتقای پرچم، هویت ملی و اقتدار فرهنگی ایران در مناسبات جهانی عمل می‌کند. اما در مقابل، منابع مالی پایدار و مهم‌تری که باید صرف توسعه زیرساخت، ورزش همگانی و برنامه‌های بلندمدت شود، وضعیت مناسبی ندارند. برای مثال، در مورد ردیف "سهم ورزش از مالیات بر ارزش افزوده" که یک منبع درآمدی کلیدی در حوزه ورزش سلامت محور و همگانی نمودن ورزش است از مبلغ اعتبار ۳ هزار میلیارد این ردیف تنها ۲۷ درصد آن یعنی مبلغ ۸۲۳ میلیارد تومان آن تخصیص یافته است. همین‌طور اعتبار ۲۸۲ میلیارد تومانی مربوط به ردیف "عوارض کالاهای آسیب‌رسان به سلامت" که جهت تأمین هزینه‌های همگانی نمودن ورزش ابلاغ شده است تقریباً صفر درصد (۰/۳۲ درصد) تخصیص داشته است. در مورد ردیف مربوط به "مالیات سیگار" که جهت توسعه اماکن ورزشی با اولویت مناطق کم‌برخوردار است از ۵۴۰ میلیارد تومان اعتبار ابلاغی تنها ۲۷ درصد آن یعنی ۱۴۴ میلیارد تخصیص یافته است. این وضعیت نشان می‌دهد با وجود رشد ۴۶/۸ درصدی اعتبارات هزینه‌ای وزارت ورزش و جوانان در سال ۱۴۰۴ اما تحقق ۴۱ درصد اعتبارات در هشت ماه اول سال، نشان می‌دهد وزارت ورزش و جوانان با کمبود نقدینگی در بخشی از هزینه‌های جاری ورزش مواجه است. مهم‌ترین کمبود نقدینگی مربوط به اعتبارات هزینه‌ای ورزش سلامت محور و همگانی است.

۳. عملکرد اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت ورزش و جوانان

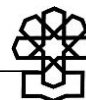
جدول زیر وضعیت اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (عمرانی) وزارت ورزش و جوانان در هشت ماه اول سال ۱۴۰۴ را به تفکیک ردیف‌های اصلی، اعتبار مصوب، ابلاغی و مبلغ تخصیص‌یافته نشان می‌دهد. این داده‌ها بیانگر اعتبارات توسعه زیرساختی ورزش کشور است و تحلیل آن، وضعیت موجود اهداف توسعه‌ای و امکان تحقق مالی آنها را آشکار می‌سازد.

جدول ۲. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت ورزش و جوانان در هشت ماه اول سال ۱۴۰۴ (میلیون ریال). [۲]

ردیف	عنوان	اعتبار مصوب	اعتبار ابلاغی	تخصیص اعتبار	درصد تخصیص از ابلاغ
۱۷۰۲۰۱۰۰۲	کمک های فنی و اعتباری به بخش غیر دولتی	۱۰۰,۰۰۰	۸۵,۰۰۰	۴۲,۵۰۰	۵۰
۷۳۰۰۰۰-۵۳	اعتبارات موضوع ۰/۲۷ درصد از ۱۰ درصد مالیات بر ارزش افزوده (۶۰ درصد سهم وزارت ورزش و جوانان)	۲۴,۴۰۸,۷۸۰	۲۰,۵۰۳,۳۷۵	۰	۰
		۴۹,۵۵۷,۲۲۰	۴۱,۶۲۸,۰۶۵	۱۳,۸۷۰,۰۰۰	۳۳
۱۷۰۲۰۱۰۰۳	احداث و تجهیز زمینهای ورزشی روستایی	۱,۰۰۰,۰۰۰	۹۷۷,۵۰۰	۴۱۵,۰۰۰	۴۲
۱۷۰۲۰۱۰۰۴	تعمیر تجهیز و راه اندازی تأسیسات و اماکن ورزشی ملی در حال بهره برداری و موجود	۱,۸۰۰,۰۰۰	۱,۶۱۵,۰۰۰	۱۲۷,۵۰۰	۸
۱۷۰۲۰۱۰۰۵	احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور (استانها)	۸,۶۷۰,۰۰۰	۱۰,۳۷۰,۰۰۰	۱,۱۹۱,۰۰۰	۱۱
۱۷۰۲۰۱۰۰۶	تعمیر و تامین تجهیزات و ماشین آلات	۵۰۰,۰۰۰	۴۲۵,۰۰۰	۴۲۵,۰۰۰	۱۰۰
۱۷۰۲۰۱۰۰۸	تعمیر و تجهیز مجموعه ورزشی تختی تهران	۲۰۰,۰۰۰	۲۸۹,۰۰۰	۱۴۰,۰۰۰	۴۸
۱۷۰۲۰۱۰۱۹	احداث استادیوم ورزشی ۱۵۰۰۰ نفری در زنجان	۱۰۰,۰۰۰	۱۲۷,۵۰۰	۱۲۷,۵۰۰	۱۰۰
۵۵۰۰۰۰-۸	قانون استفاده متوازن از امکانات کشور ^۱	-	۲۴,۹۶۰,۶۸۸	۰	۰
۷۳۰۰۰۰-۵۵	کاهش مصرف دخانیات و پیشگیری و درمان بیماریهای ناشی از آن و توسعه اماکن ورزشی از محل عوارض و مالیات سیگار	۱۹,۵۵۰,۰۰۰	۱۴,۰۷۰,۰۰۰	۴,۴۸۵,۰۰۰	۳۲
	اکادمی بسکتبال	۱۷۰,۰۰۰	۱۷۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰	۴۷
	احداث و تجهیز مجموعه ورزشی شهدای بسیج طرقله	۳۴۰,۰۰۰	۳۴۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	۳۵
	توسعه زیر ساخت ها و ارتقاء خدمات رسانی به جزیره ابوموسی	۲۳۵,۰۰۰	۲۳۵,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۸۵
	فدراسیون دو و میدانی- کمک به تعمیر و تجهیز و نگهداری مجموعه بزرگ تخصصی دو و میدانی آفتاب انقلاب تهران	۲۰۰,۰۰۰			
۱۸	جمع اعتبارات تملک داراییهای سرمایه ای	۱۰۶,۸۳۱,۰۰۰	۱۱۵,۷۹۶,۱۲۸	۲۱,۲۲۳,۵۰۰	۱۸

بر اساس داده‌های جدول ۲، اعتبارات تصویب شده تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت ورزش و جوانان در هشت ماه اول سال ۱۴۰۴ معادل ۱۰'۶۸۳ میلیارد تومان است که در مقایسه با رقم مصوب سال ۱۴۰۳ (۶'۰۲۶ میلیارد تومان) رشدی معادل ۷۷/۳ درصد را نشان می‌دهد [۳]. همچنین اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ابلاغی این وزارتخانه

۱. قانون استفاده متوازن از امکانات کشور و توزیع عادلانه و رفع تبعیض و ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه یافته و تحقق پیشرفت و عدالت

در سال جاری نسبت به بودجه مصوب، حدود ۱۵ درصد کاهش یافته است.^۱ از مجموع اعتبارات ابلاغی، تاکنون تنها ۲'۱۲۳ میلیارد تومان تخصیص داده شده که معادل ۱۸ درصد از کل اعتبارات ابلاغی در این بخش است. این رقم بیانگر اختلاف قابل توجه بین برنامه‌ریزی و تأمین مالی واقعی طرح‌های عمرانی ورزشی است.

در تحلیل ردیف‌ها، نکته قابل تأمل، تخصیص بسیار پایین به طرح‌های زیرساختی گسترده و کلان است. به‌عنوان مثال، ردیف مهم "اعتبارات موضوع ۰/۲۷ درصد از مالیات بر ارزش افزوده" که برای احداث و توسعه زیرساخت‌های ورزشی در نظر گرفته شده، با وجود اعتبار ابلاغی ۶'۲۱۳ میلیارد تومان، تنها ۲۲/۳ درصد آن معادل ۱'۳۸۷ میلیارد تحقق پیدا کرده است.^۲ همچنین ردیف "احداث فضاهای ورزشی در سطح کشور" با وجود افزایش اعتبار ابلاغی به ۱'۰۳۷ میلیارد تومان، تنها ۱۱ درصد تخصیص داشته است. این امر نشان می‌دهد عمده طرح‌های تازه تأسیس و گسترده ملی با کمبود شدید نقدینگی مواجه هستند. در مقابل، برخی ردیف‌های محدود و طرح‌های خاص با اولویت فوری و اعتبار پایین، تخصیص کامل یا بالایی را تجربه کرده‌اند. ردیف "تعمیر و تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات" با تخصیص ۱۰۰٪ (۴۲ میلیارد تومان) و پروژه "احداث استادیوم ۱۵۰۰۰ نفری زنجان" نیز با تخصیص ۱۰۰٪ (حدود ۱۳ میلیارد تومان)، نمونه‌هایی از این امر هستند. همچنین طرح‌های نقطه‌ای مانند "توسعه زیرساخت در جزیره بوموسی" با ۸۵٪ تخصیص (۲۰ میلیارد تومان)، حاکی از اولویت‌دهی به برخی طرح‌های ویژه است. وضعیت ردیف "توسعه اماکن ورزشی از محل عوارض و مالیات سیگار" نیز با وجود اعتبار ابلاغی ۱'۴۰۷ میلیارد تومان، تنها ۳۲ درصد تخصیص یافته و تقریباً مشابه اعتبارات هزینه‌ای است. همچنین ردیف "قانون استفاده متوازن از امکانات کشور" با رقم ابلاغی ۲'۴۹۶ میلیارد تومان هیچ تخصیصی دریافت نکرده است.

لذا اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت ورزش و جوانان در سال ۱۴۰۴ از نظر رقم مصوب و ابلاغی رشد قابل ملاحظه‌ای داشته که نشان‌دهنده توجه برنامه‌ریزی شده به توسعه زیرساخت‌های ورزشی است. با این حال، نرخ تخصیص بسیار پایین در هشت ماه ابتدایی سال (۱۸ درصد) و تمرکز تخصیص‌های انجام‌شده بر روی طرح‌های محدود و نقطه‌ای، حاکی از چالش دولت در تأمین نقدینگی است.^۳ این اختلاف بین اعتبار و تخصیص، به ویژه در مورد طرح‌های ملی و گسترده، سبب کندی یا توقف سرمایه‌گذاری‌های زیربنایی شده و راهبرد توسعه زیرساخت‌های ورزش کشور را با مخاطره جدی مواجه می‌سازد. به عبارت ساده، اگرچه "قصد" توسعه زیرساخت به صورت کمی افزایش یافته، اما "امکان" اجرای آن به دلیل موانع تأمین مالی، بسیار محدود باقی مانده است. به عبارت دیگر گرچه اراده و برنامه کمی برای توسعه زیرساخت‌ها افزایش یافته، اما توان عملیاتی و امکان اجرای این برنامه‌ها به دلیل موانع ساختاری تأمین مالی، به شدت محدود و ناکافی باقی مانده است.

---

۱. جمع اعتبار ابلاغ شده تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سال جاری بدون در نظر گرفتن ردیف قانون استفاده متوازن از امکانات کشور ۹۰,۸۲۵,۴۴۰ (میلیون ریال) است.
۲. در جدول اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بودجه ۰/۲۷ درصد از ۹ درصد مالیات ارزش افزوده در دو ردیف مجزا اعلام شده است که در بخش اعتبار ابلاغی مجموع دو ردیف مذکور محاسبه شد. همچنین با توجه به اینکه درصد تحقق یک ردیف صفر و ردیف دوم ۳۳ درصد است بنابراین میانگین تحقق این ردیف در مجموع ۲۲/۳ درصد محاسبه شد.
۳. باتوجه به محدودیت نقدینگی دولت در تخصیص اعتبارات عمرانی تخصیص نقطه‌ای اجتناب‌ناپذیر است و لازم است بر اساس اولویت‌ها، تخصیص اعتبار صورت گیرد.

۴. وضعیت تحقق مجموع اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت ورزش و جوانان

جدول زیر وضعیت تجمیعی اعتبارات وزارت ورزش و جوانان در هشت ماه اول سال ۱۴۰۴ را نمایش می‌دهد. این جدول، با جمع‌بندی داده‌های اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، تصویر جامعی از شکاف میان برنامه مالی و اجرای عملیاتی در اختیار قرار می‌دهد. ارقام این جدول، مبنای ارزیابی نهایی درباره میزان پشتیبانی واقعی از کل بودجه مصوب این وزارتخانه است.

جدول ۳. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت ورزش و جوانان در هشت ماه اول سال ۱۴۰۴ (میلیون ریال). [۲]

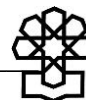
عنوان	اعتبار مصوب	اعتبار ابلاغی	تخصیص اعتبار	درصد تخصیص از ابلاغ
مجموع اعتبارات هزینه‌ای	۱۰۹,۶۰۲,۵۰۰	۱۰۴,۳۱۷,۳۶۹	۴۲,۳۱۵,۸۹۵	۴۱
مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	۱۰۶,۸۳۱,۰۰۰	۱۱۵,۷۹۶,۱۲۸	۲۱,۲۲۳,۵۰۰	۱۸
جمع کل	۲۱۶,۴۳۳,۵۰۰	۲۲۰,۱۱۳,۴۹۷	۶۳,۵۳۹,۳۹۵	۲۹

بر اساس داده‌های جدول ۳، کل اعتبارات مصوب هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت ورزش و جوانان در سال ۱۴۰۴ حدود ۲۱,۶۴۳ میلیارد تومان بوده که در مرحله ابلاغ به ۱۹,۵۱۱ میلیارد تومان (۹/۸۵ درصد) کاهش یافته است.^۱ با این وجود، تنها ۲۹ درصد (۶,۳۵۹ میلیارد تومان) از کل این اعتبارات تاکنون تخصیص یافته است. این رقم نشان می‌دهد علیرغم رشد بودجه، در هشت ماه ابتدایی سال دسترسی واقعی وزارتخانه به منابع مالی کمتر از یک‌سوم برنامه مصوب بوده است. اختلاف قابل توجه بین تخصیص اعتبارات هزینه‌ای (۴۱٪) و اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (۱۸٪) نیز حاکی از اولویت‌دهی به هزینه‌های جاری و فوری در مقابل سرمایه‌گذاری بلندمدت و زیرساختی است که استمرار آن می‌تواند پیشرفت ورزش کشور را با چالش جدی مواجه کند.

۵. ارزیابی احکام حوزه ورزش در قانون بودجه ۱۴۰۴

جدول زیر احکام ورزشی قانون بودجه ۱۴۰۴ را که مستقیماً به تأمین مالی و حمایت از حوزه ورزش مربوط می‌شود، همراه با ارزیابی عملکرد هر یک نشان می‌دهد.

۱. از آنجاکه مقدار اعتبارات مصوب قانون متوازن در جدول نیامده است بنابراین اعتبار ابلاغی قانون متوازن معادل ۲۴۹۶ میلیارد تومان از جمع کل اعتبارات ابلاغ شده (۲۲۰,۱۱۳,۴۹۷) کم شده است.

جدول ۴. وضعیت تحقق تبصره‌های مرتبط با وزارت ورزش و جوانان در قانون بودجه ۱۴۰۴. [۴]

بند	تبصره	متن قانون	ارزیابی
گ	۱	در اجرای بند «ث» ماده (۷۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت، بیست و هفت صدم درصد (۰.۲۷٪) از کل نه درصد (۰.۹٪) مالیات بر ارزش افزوده، برای ساماندهی امور جوانان و ترویج و تعمیم فعالیت بدنی و همگانی شدن ورزش، به ردیف درآمدی مربوط در جدول شماره (۵) این قانون واریز و به وزارت ورزش و جوانان به میزان چهل درصد (۰.۴۰٪) بابت ورزش و بیست درصد (۰.۲۰٪) بابت ترویج، تسهیل، آموزش و مشاوره‌های پیش از ازدواج و انتخاب همسر، و به وزارت آموزش و پرورش به میزان چهل درصد (۰.۴۰٪) پرداخت می‌شود. پرداخت هرگونه وجهی از این محل به ورزش حرفه‌ای ممنوع و در حکم تصرف غیرقانونی در وجوه و اموال دولتی است. سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارتخانه‌های ورزش و جوانان و آموزش و پرورش مکلفند گزارش عملکرد این بند را هر شش‌ماه یکبار به کمیسیون‌های آموزش، تحقیقات و فناوری، برنامه و بودجه و محاسبات، و فرهنگی مجلس شورای اسلامی ارسال نمایند	این منبع مالی پایدار و کلیدی (۰.۲۷٪ از ۹ درصد مالیات بر ارزش افزوده) که باید نیروی محرکه اصلی «همگانی شدن ورزش» و «ساماندهی امور جوانان» باشد، با کمبود شدید نقدینگی مواجه است. در اعتبارات هزینه‌ای تنها ۲۷٪ و در اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (سهم ۶۰٪ وزارت ورزش و جوانان) تنها ۲۲.۳٪ از اعتبارات آن محقق شده است. در واقع تحقق کمتر از یک‌سوم اعتبارات مربوط به سهم ورزش و سهم جوانان از موضوع این حکم، اجرای گسترده برنامه‌های آموزشی، ترویجی و زیرساختی مورد نظر قانون را بسیار کند کرده است.
ت	۱۶	در اجرای بند (۱۰) سیاست‌های کلی سلامت ابلاغی مقام معظم رهبری، عوارض کالاهای آسیب رسان موضوع ماده (۴۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۴/۱۲/۴، حداقل دو درصد (۰.۲٪) و حداکثر ده درصد (۰.۱۰٪) تعیین می‌گردد. سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است علاوه بر مالیات و عوارض موضوع ماده (۲۶) قانون مالیات بر ارزش‌افزوده مصوب ۱۴۰۰/۳/۲ نسبت به وصول عوارض موضوع این بند اقدام نماید. منابع حاصل از اجرای این بند در اختیار وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی هفتاد درصد (۰.۷۰٪)، آموزش و پرورش بیست درصد (۰.۲۰٪) جهت زیرساخت بهداشتی مدارس و ورزش و جوانان ده درصد (۰.۱۰٪) قرار خواهد گرفت تا در چهارچوب ماده (۴۸) قانون مذکور هزینه گردد. وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان امور مالیاتی و خزانه‌داری کل کشور) مکلفند گزارش تفصیلی عملکرد این بند و نحوه تخصیص منابع حاصل را هر سه ماه یکبار به مجلس شورای اسلامی ارسال نمایند.	این منبع درآمدی ویژه ورزش نیز وضعیتی نامطلوب دارد. در اعتبارات مربوط به هزینه‌های جاری ("ردیف‌های متفرقه جدول ۷-۲ بند ح تبصره ۶ موضوع ماده ۴۸ قانون الحاق (۲) {کالاهای آسیب رسان به سلامت}"), با وجود تصویب اعتباری معادل ۲۸۲ میلیارد تومان، تخصیص آن عملاً صفر بوده که حکایت از عدم تخصیص این درآمد دارد. چنین عملکردی نشان می‌دهد فرآیند دریافت، تخصیص و هزینه‌کرد این عوارض، با مشکلات جدی روبرو است.

۶. جمع‌بندی و پیشنهاد سیاستی

این گزارش نشان داد که علیرغم رشد کمی چشمگیر اعتبارات مصوب ورزش در قانون بودجه سال ۱۴۰۴، دسترسی واقعی به این منابع در عمل بسیار محدود بوده و تنها ۲۹ درصد از بودجه محقق شده است. به عبارتی دسترسی واقعی وزارتخانه به منابع مالی کمتر از یک‌سوم بودجه مصوب بوده است. اختلاف قابل توجه بین برنامه و اجرا به‌وضوح در تعویق زیرساختی (با تحقق ۱۸ درصدی) و در مقابل تأمین نسبی هزینه‌های جاری و رویدادهای مشخص مشاهده

می‌شود. همچنین مطابق یافته‌ها منابع درآمدی پایدار و کلیدی مانند «سهم ۰/۲۷ درصدی از مالیات بر ارزش افزوده» و «عوارض کالاهای آسیب‌رسان» که موتور محرکه ورزش همگانی و سلامت‌محور هستند، در عمل یا تخصیص داده نمی‌شوند یا با تأخیر و کسری شدید مواجه هستند. این امر به معنای تأخیر در جهت نیل به اهداف راهبردی قانون در مرحله اجرا است. در نتیجه، مسئله صرفاً کمبود عددی بودجه نیست، بلکه نقص در فرایند تبدیل قانون به اقدام است.^۱ در همین راستا پیشنهاد زیر ارائه می‌شود:

– نظارت بر برنامه‌ریزی عملیاتی اعتبارات حوزه ورزش همگانی

در راستای اجرای حکم بند «پ» ماده (۱۳) قانون برنامه هفتم، که دستگاه‌های اجرایی دارای تکالیف برنامه‌ای را مکلف به ارائه «برنامه عملیاتی سالانه» (شامل اهداف کمی، شاخص‌های عملکرد، منابع لازم، نحوه تأمین مالی، طرح‌های توسعه‌ای مرتبط و گزارش عملکرد گذشته) به سازمان برنامه و بودجه کشور می‌کند، پیشنهاد می‌شود: کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی نظارت لازم را بر فرآیند تدوین و اجرای برنامه عملیاتی وزارت ورزش و جوانان – به‌ویژه در بخش‌های "ورزش همگانی" و "ورزش سلامت‌محور" که از منابع پایدار (از جمله سهم مالیات بر ارزش افزوده و عوارض کالاهای آسیب‌رسان به سلامت) بهره می‌برند – اعمال نماید. این رویکرد ضمن کاهش اتکا به تصمیمات فردی، امکان نظارت دقیق‌تر بر هزینه‌کردها و ارزیابی واقعی عملکرد و خروجی فعالیت‌های ورزش همگانی را فراهم می‌آورد.

– **نظارت بر تخصیص اعتبارات موضوع مالیات بر ارزش افزوده و موضوع عوارض کالاهای آسیب‌رسان به سلامت** سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است سهم وزارت ورزش و جوانان از منابع درآمدی پایدار موضوع احکام بودجه، شامل «سهم ۰/۲۷ درصدی از مالیات بر ارزش افزوده» و «سهم از عوارض کالاهای آسیب‌رسان به سلامت»، را به صورت علی‌الحساب و در چهار نوبت سه‌ماهه، متناسب با پیش‌بینی وصول مندرج در قوانین بودجه به وزارت ورزش و جوانان تخصیص دهد و گزارش عملکرد هر موضوع را هر سه ماه یکبار به کمیسیون فرهنگی مجلس ارائه دهد.

منابع و مأخذ

- [۱]. قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان، ۱۳۹۹، مجلس شورای اسلامی.
- [۲]. استعلام پاسخ وزارت ورزش و جوانان به نامه شماره ۴۸۳/۱۱۰۰۰-۸۲ مورخ ۱۴۰۴/۰۱/۲۲ مرکز پژوهش‌های مجلس.
- [۳]. رنجبر صادق. ارزیابی عملکرد اعتبارات وزارت ورزش و جوانان در سال ۱۴۰۳. ماهنامه گزارش‌های کارشناسی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۴۰۴؛ ۳۳(۷): 21011.33.7.2025.1404. doi: 10.22034/report.mrc.2025.1404.33.7.21011. e21011.
- [۴]. قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور، مصوب ۱۴۰۳/۱۱/۱۳، مجلس شورای اسلامی.

گزیده سیاستی

برای ارتقای شفافیت و کارآمدی، پیشنهاد می‌شود تخصیص اعتبارات پایدار حوزه ورزش همگانی و سلامت‌محور، گام‌به‌گام و منوط به تحقق اهداف کمی یک «برنامه عملیاتی سالانه» موضوع بند پ ماده ۱۳ قانون برنامه هفتم پیشرفت گردد.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir